

System kaucyjny

System kaucyjny po starcie. Rola gminy, PSZOK, punkty zwrotu, sprawozdawczość i poziomy recyklingu w praktyce

Wideoszkolenie PCC Poland skierowane jest do wydziałów gospodarki odpadami – dla osób zajmujących się systemem kaucyjnym.

Jakie obowiązki i ryzyka praktyczne dotyczą gmin, PSZOK-ów, punktów zbiórki, sklepów i operatorów oraz jak prawidłowo podejść do sprawozdawczości i poziomów recyklingu.

Wideoszkolenie poświęcone jest praktycznym problemom gmin, PSZOK-ów i jednostek zajmujących się gospodarką odpadami w pierwszym pełnym roku funkcjonowania systemu kaucyjnego. Omówimy, co wynika z obowiązujących przepisów, jak działa sieć punktów zwrotu, jaka jest rola sklepów i operatorów oraz gdzie kończy się odpowiedzialność gminy. Szczególny nacisk położymy na poziomy recyklingu, sprawozdawczość, dane przekazywane przez podmioty reprezentujące, problem „uciekającego recyklingu” oraz sytuację małych gmin, w których dostęp do punktów zwrotu jest ograniczony. Uczestnicy otrzymają uporządkowaną prezentację z odpowiedziami na pytania z programu, przygotowaną przez praktyka gospodarki odpadami komunalnymi.

W programie m.in.:

- System kaucyjny w pierwszym pełnym roku działania — co realnie zmieniło się dla gmin, PSZOK-ów, sklepów i mieszkańców?
- Czy w każdej gminie musi działać punkt zwrotu opakowań i kto odpowiada za jego zapewnienie?
- Jaka jest faktyczna rola gminy w systemie kaucyjnym, a za co odpowiadają operatorzy, sklepy i podmioty reprezentujące?
- Czy PSZOK musi, może lub powinien przyjmować opakowania objęte systemem kaucyjnym?
- Jak rozliczać odpady z systemu kaucyjnego w sprawozdawczości i poziomach recyklingu gminy?
- Co zrobić z problemem „uciekającego recyklingu”, gdy mieszkańcy oddają opakowania w innych gminach?
- Jakie dane gmina powinna otrzymywać od podmiotów reprezentujących i jak wykorzystać je w sprawozdaniu?
- Kto odpowiada za odbiór, ważenie, serwisowanie automatów, przepełnienie pojemników i rozliczanie kaucji?
- Jak informować mieszkańców o zasadach zwrotu, oznaczeniach opakowań, paragonach, zgniatanii butelek i braku punktów w małych miejscowościach?
- Projekt UD252 i planowane zmiany w ustawie czystościowej — co może mieć znaczenie dla gmin i PSZOK-ów?

Szczegółowy program szkolenia:

Nowości w programie:

- **Projekt nowelizacji ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 29 października 2025 r**

1. Wprowadzenie systemu kaucyjnego

- Dlaczego powstał system kaucyjny i jaki był cel jego wprowadzenia?
- Jakie nowości wchodzi w życie w związku z nowymi przepisami?
- Czy planowane są kolejne zmiany w systemie kaucyjnym, czy obecna ustawa ma charakter jednorazowy?
- Czy możliwe jest, że gminy oraz PSZOK-i zostaną całkowicie wyłączone z obowiązków związanych z funkcjonowaniem systemu kaucyjnego? Pojawiają się takie sygnały – czy są one zgodne z aktualnymi założeniami?

2. Jak działa system kaucyjny?

- Jak ma funkcjonować nowy system w praktyce?
- Czy opakowania szklane (np. butelki) będą objęte systemem kaucyjnym?
- Jak dokładnie opakowania będą objęte systemem kaucyjnym i będą podlegały zwrotowi?
- Czy opakowania objęte systemem kaucyjnym będą specjalnie oznakowane, aby było jasne, że mogą one trafić do automatów zwrotu?
- Jakie zasady będą obowiązywać mieszkańców podczas korzystania z automatów? Czy przewidziane są np. kupony do sklepów lub zwroty gotówkowe?

3. Rola gminy w systemie kaucyjnym - zadania i obowiązki

- Jaka jest rola gminy w funkcjonowaniu systemu kaucyjnego? Za co dokładnie odpowiada gmina w tym systemie?
- Od czego gmina powinna zacząć przygotowania do wdrożenia nowych zasad?
- Czy gmina będzie zobowiązana do podjęcia uchwały w sprawie funkcjonowania systemu kaucyjnego na swoim terenie?
- Czy gmina będzie musiała organizować system kaucyjny w PSZOK-u, jeśli na jej terenie funkcjonują sklepy wielkopowierzchniowe, które już go realizują?
- Czy gmina ponosi odpowiedzialność za to, czy na jej terenie zostanie uruchomiony punkt odbioru opakowań w systemie kaucyjnym?
- Jakie konsekwencje może ponieść gmina w sytuacji, gdy taki punkt nie powstanie na jej obszarze?
- Czy istnieje nadzór nad działaniami gminy w zakresie systemu kaucyjnego?
- Czy przewidziane są kary w przypadku niewywiązania się gminy z obowiązków wynikających z systemu kaucyjnego?
- Jakie kroki może podjąć gmina w przypadku braku odpowiedzi ze strony przedsiębiorstwa (dużego supermarketu) zobowiązanego do uruchomienia automatów kaucyjnych, pomimo prób kontaktu?
- Czy odbiór odpadów z automatów będzie przypisany do obowiązków gminy?
- Czy gmina będzie miała jakieś korzyści z działania systemu kaucyjnego na swoim terenie?
- Jaki wpływ ma gmina na producentów napojów w zakresie dostosowywania opakowań (np. puszek) do wymogów systemu kaucyjnego, w tym do zgodności z automatami zwrotu?
- Czy ustawa przewiduje dodatkowe obowiązki dla gmin w przyszłości, w związku z dalszym rozwojem systemu kaucyjnego?

4. PSZOK - funkcjonowanie i obowiązki

- Za co odpowiada gmina, a za co Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)?

- Czy jest obowiązkiem ustawienie automatu do zwrotu opakowań na terenie PSZOK-u?
- Jak ma funkcjonować punkt odbioru opakowań zwrotnych na PSZOK-ach?
- Jak może funkcjonować system kaucyjny na PSZOK-u, skoro osoby kupują napoje w sklepach, a PSZOK sam nie sprzedaje takich produktów?
- Co musi posiadać PSZOK, aby móc wprowadzić system kaucyjny? Jakie wyposażenie lub infrastruktura są wymagane – np. wagi?
- Skąd będą pochodzić środki na wypłaty zwrotów za oddane opakowania w systemie kaucyjnym na terenie PSZOK-u?
- Wdrożenie systemu kaucyjnego w PSZOK-u może wiązać się ze zwiększeniem etatów — skąd gmina ma brać na to pieniądze?
- Skąd gmina ma mieć miejsce na przechowywanie zebranych butelek i innych odpadów z systemu kaucyjnego? Gdzie takie miejsce powinno być?
- Butelki PET niezgniatane zajmują dużo miejsca — gdzie będą przechowywane?

5. Punkty zbiórki i automaty - organizacja odbioru opakowań

- Od kiedy gmina ma obowiązek uruchomienia punktu odbioru?
- Czy przewidziany jest jakiś okres przejściowy?
- Jakiego typu automaty są wymagane?
- Ile automatów powinno zostać ustawionych w gminie liczącej ok. 10 tysięcy mieszkańców?
- Co ile kilometrów powinny być zlokalizowane punkty odbioru, by system był wygodny dla mieszkańców?
- W okolicy znajdują się jedynie dwa sklepy wyposażone w automaty do zwrotu opakowań, oddalone od siebie o około 15 km. Jak w takiej sytuacji będzie funkcjonował system kaucyjny po wejściu ustawy w życie?
- Jakie rozwiązania można zastosować w sytuacji, gdy odległości między punktami są zbyt duże i mieszkańcom trudno jest oddawać odpady?
- W przypadku gmin wiejskich, w których funkcjonują małe sklepy – czy automaty mają być ustawiane wewnątrz sklepu, czy na zewnątrz, np. obok budynku?
- Jeżeli przy dwóch marketach zostaną ustawione automaty do odbioru butelek (na ich terenie), to czy gmina nadal ma obowiązek zapewnienia takiego punktu także na terenie PSZOK-u?
- Czy maszyny cyfrowe do zwrotu butelek będą musiały być połączone z systemem bankowym? Jak będzie wyglądała obsługa bezgotówkowa — np. czy pieniądze będą przekazywane przelewem i jak to będzie działać w praktyce?

6. Sklepy - obowiązki, współpraca z gminą

- Na jakiej zasadzie sklepy będą przystępować do systemu kaucyjnego?
- Powyżej jakiej powierzchni sklepy mają obowiązek lub możliwość ustawienia automatów do zwrotu opakowań?
- Jeśli punkty odbioru znajdują się w sklepach (np. automaty w sieciach handlowych), czy gmina musi zawierać z tymi sklepami jakieś umowy lub porozumienia?
- Czy podmioty objęte systemem kaucyjnym (np. sieci handlowe, sklepy) będą miały obowiązek samodzielnie utworzyć punkty zbiórki opakowań na terenie gminy, a gmina nie będzie miała żadnych obowiązków w tym zakresie?

- Czy sklepy będą zobowiązane do przekazywania gminom informacji o ilości zebranych i przekazanych do recyklingu opakowań?
- W jaki sposób sklepy będą przekazywać gminie informacje o ilości zebranych butelek?
- Czy gmina będzie zobowiązana do kontroli działania automatów na terenie sklepu?
- Czy zwrot można otrzymać tylko w sklepie, w którym dokonano zakupu, czy także w innych punktach?
- Czy system będzie obejmował również małe sklepy, czy tylko większe przedsiębiorstwa? Gdzie mieszkaniowiec, który kupi napój w małym sklepie, będzie mógł oddać butelkę?
- W jaki sposób realizowany jest system kaucyjny w gminach o niskim zaludnieniu, gdzie nie funkcjonują sklepy spełniające wymagania?

7. Kto za co odpowiada? - odbiór, serwis, rozliczenie

- Kto będzie odpowiedzialny za odbiór odpadów z takiego punktu – gmina czy inny podmiot?
- Kto będzie raportował, do jakiej firmy recyklingowej trafiły odpady z automatów postawionych na terenie sklepów?
- Kto będzie odpowiedzialny za ważenie i kontrolę ilości oddawanych opakowań?
- Kto odpowiada za serwisowanie tych automatów – gmina, sklep czy firma zewnętrzna?
- Na jaki okres powinna zostać podpisana umowa z firmą zajmującą się odbiorem opakowań z automatów?
- Co w sytuacji, gdy pojemniki ulegną przepełnieniu – kto będzie odpowiedzialny za ich opróżnianie?
- Kto będzie odpowiedzialny za wypłatę pieniędzy z maszyny do zwrotu butelek i w jakiej formie będzie dokonywana ta wypłata?
- Kto będzie się zajmował rozliczaniem kuponów lub zwrotów za oddane opakowania?

8. Finansowanie systemu

- Czy gmina będzie musiała ponosić koszty zakupu lub utrzymania tych pojemników?
- Jak będzie wyglądał skup opakowań w systemie kaucyjnym? Czy koszty ich odbioru ponosić będzie gmina?
- Jak gmina może zapewnić środki na wykup opakowań w systemie kaucyjnym, biorąc pod uwagę, że budżet jest planowany z rocznym wyprzedzeniem?
- Czy operatorzy systemu kaucyjnego będą bezpłatnie wyposażać PSZOK-i w urządzenia lub pojemniki do zbiórki opakowań?
- Czy gmina może wydzierżawić teren pod taki punkt? Jeśli tak to, na jakich zasadach może się to odbywać?

9. Poziom recyklingu - jak raportować i rozliczać odpady?

- Czy odpady zbierane w ramach systemu kaucyjnego będą doliczane do poziomu recyklingu?
- Czy istnieją możliwości prawne, aby część odpadów odebranych w ramach systemu kaucyjnego mogła być wrzucona ilościowo do poziomu recyklingu gminy?
- Czy gmina może, na podstawie porozumienia ze sklepem, wliczać odpady zebrane w tych sklepach do własnego poziomu recyklingu?
- Czy gmina może ustawić własne butelkomaty? Jeśli tak, jak później wliczyć ilości odebranych w nich

odpadów do poziomu recyklingu?

- Jakie działania może podjąć gmina, aby odpady pozostawały w gminie i były zaliczane do jej poziomu recyklingu?
- W jaki sposób można ująć, jaki procent odpadów będzie objęty systemem kaucyjnym?
- Gdzie odzysk z systemu kaucyjnego będzie zaliczany jako recykling?
- Jak będzie rozliczany poziom recyklingu w ramach systemu kaucyjnego? Czy sklepy będą składać odpowiednie sprawozdania?
- Jaka część odpadów selektywnych może zostać "przejęta" przez system kaucyjny i odejść ze strumienia odpadów odbieranych przez gminę?
- W jaki sposób będzie rozliczany punkt kaucyjny w sprawozdawczości?
- Jak gmina ma sobie radzić z tzw. „uciekającym recyklingiem”, czyli sytuacją, gdy mieszkańcy małych miejscowości będą zwracać opakowania w większych miastach – co wtedy z poziomem recyklingu przypisanym do gminy wiejskiej?
- W sytuacji, gdy na terenie gminy nie ma sklepów wielkopowierzchniowych, a mieszkańcy będą wywozić opakowania do innych gmin, jak będzie wyglądało rozliczanie poziomów recyklingu przypisanych do poszczególnych gmin?
- Czy w związku z wprowadzeniem systemu kaucyjnego planowane jest obniżenie wymaganych poziomów recyklingu dla gmin?
- Jeśli gmina ma podpisaną umowę z firmą na odbiór określonej, szacowanej ilości odpadów na dany rok, a w wyniku wejścia systemu kaucyjnego (w IV kwartale roku) faktyczna ilość odpadów zmniejszy się nawet o 20% – jak rozwiązać taką sytuację?

10. Informowanie mieszkańców - edukacja i komunikacja

- Jak skutecznie informować mieszkańców o nadchodzących zmianach i ich obowiązkach?
- Czy gminy otrzymały jakiegokolwiek oficjalne wytyczne dotyczące prowadzenia edukacji mieszkańców w związku z wprowadzeniem systemu kaucyjnego?
- Czy operatorzy systemu kaucyjnego planują kampanię informacyjną skierowaną do jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów zobowiązanych do współpracy w ramach systemu?
- Jak wyjaśniać mieszkańcom konieczność dojazdu nawet 20 km w celu odzyskania kaucji? Jak sformułować komunikat, by ograniczyć niezadowolenie?
- Jak reagować na skargi i pretensje mieszkańców, którzy będą niezadowoleni z braku automatów w małych sklepach?

11. Problemy praktyczne

- W jaki sposób wprowadzenie systemu kaucyjnego wpłynie na dotychczasowy system gospodarki odpadami w gminie?
- Czy zainteresowanie mieszkańców oddawaniem opakowań do automatów będzie wystarczające, by gmina mogła osiągnąć wymagany poziom recyklingu? Co w sytuacji, gdy poziom ten nie zostanie osiągnięty właśnie z powodu niskiego zaangażowania mieszkańców?
- Co w przypadku terenów wiejskich bez dużych sklepów – kto ma realizować system kaucyjny, jeśli nikt się do niego nie zgłosi?
- Czy w związku z wprowadzeniem systemu kaucyjnego, gdy przedsiębiorca odbierający odpady nie będzie miał surowca z opakowań objętych systemem, istnieje ryzyko wzrostu opłat za odbiór

odpadów komunalnych dla mieszkańców?

- PRZYKŁAD: Pani z małej gminy myślała, żeby ustawić na terenie gminy worki na plastik i jako gmina organizować ich transport do większych gmin, gdzie są automaty, ale nie jest pewna, czy taki pomysł jest realny do zrealizowania?

Prowadzący:

Pracownik samorządowy, **główny specjalista ds. gospodarki odpadami komunalnymi w Urzędzie Miasta Mława**. Posiada **ponad 20-letni staż pracy** w organach administracji publicznej, aktualnie – na szczeblu samorządowym. Jest absolwentką ART w Olsztynie, z tytułem inżyniera rolnika. Pasjonatka tematyki gospodarki odpadami, posiadająca szeroką wiedzę merytoryczną i bogate doświadczenie zawodowe.

W swojej pracy realizuje zadania nałożone na gminę ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawą Prawo ochrony środowiska. Odpowiada m.in. za opracowanie i aktualizację procedur kontrolnych realizowanych w gminie, sprawozdawczość, opracowanie dokumentacji zamówień publicznych w części merytorycznej, monitoring realizacji usług i dopasowanie ich katalogu do potrzeb mieszkańców.

Jest także autorką większości projektów aktów prawa miejscowego funkcjonujących na przestrzeni ostatnich kilku lat w gminie. Za sukces zawodowy poczytuje sobie fakt, że żadna z zaprojektowanych przez nią uchwał nie została zakwestionowana przez organy nadzoru. Wszystkie rozstrzygnięcia w sprawach skarg zapadły na korzyść gminy, w tym precedensowe orzeczenia NSA związane z obliczaniem opłaty metodą „wodną”.

W 2020 r. jako członek zespołu zarządzającego współtworzyła zmianę metody naliczania opłaty za odpady. Wprowadzona metoda „wodna” funkcjonuje do dziś, stabilizując finanse systemu i zapewniając zasadę „każdy płaci za siebie”.

Terminy i szkolenia

Data: 01 października 2026 10:00-15:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Prawa autorskie do niniejszego programu przysługują Private Corporate Consulting Sp. z o.o. Udostępnianie, kopiowanie i przerabianie niniejszego programu bez pisemnej zgody Private Corporate Consulting Sp. z o.o., zagrożone jest odpowiedzialnością karną oraz cywilną